पदेशे सति न ज्ञायते केऽग्नीषोमीयधर्मा इति · अतो निष्कृष्य तद्विकारे निरूढे केवलाः सर्वेऽग्नीषोमीयधर्मा उपदिश्यन्ते · तेनात्र वैशेषिका निरूढधर्मा अपि वक्तव्याः अग्नीषोमीयधर्माश्च · तेनोच्यते पञ्चार° सोमऽइति ।

अपरिमितो वा ॥३२॥ अपरिमितं प्रमाणाद्भूय इत्युक्तत्वादतिप्रमाणोऽतिशयेनाधिकप्रमाणोऽपरिमित इत्युच्यते । अथवा सोमे तदङ्गभूतेऽग्नीषोमीयेऽअपरिमितप्रमाणो वा षोडशारत्निप्रभृति यूपो भवति ।

सप्तदश वाजपेये ॥३३॥ वाजपेयाङ्गभूतेऽग्नीषोमीये सप्तदशारत्निर्यूपः स्यात् ।

एकविꣳशतिरश्वमेधे ॥३४॥ सर्वे यूपा एकविंशत्यरत्नयः ।

यथाकायꣳ[1] स्थविमा ॥३५॥ स्थविमा स्थौल्यं यूपानां यथं भवति कायस्य यूपदेहस्यानुरूपं[2] योग्यं यथाकायम् लोकप्रसिद्धैव दीर्घप्रमाणानुसारेण तद्योग्यं स्थौल्यं कुर्यात् ।

वेदिं करिष्यन्षड्होतारं[3] पञ्चगृहीतं मनसानुद्रुत्य जुहोत्येकामाहुतिं पञ्च वा द्यौष्पृष्ठमन्तरिक्षमात्माङ्गैर्यज्ञं पृथिवीꣳ शरीरैः वाचस्पतेऽहिद्रया वाचाहिद्रया जुह्वा दिवि देवावृधꣳ होत्रामिरयन्त्स्वाहेति (११.७.२.६) ॥३६॥ वेदिकरणात्प्रागाज्यं संस्कृत्य पञ्चगृहीतमाज्यं गृहीत्वा द्यौष्पृष्ठमितीमं षड्होतारं मन्त्रं मनसानुद्रुत्य मनसैवोच्चार्य तेन पञ्चगृहीतेनैकामाहुतिं जुहोति अथवा तेनैव पञ्चगृहीतेन विभज्य पञ्चाहुतीर्जुहोति आहवनीये परिस्तरणसमिदाधानपूर्वकम् · द्यौष्पृष्ठमिति मन्त्रस्य षड्होतेति नामधेयम् । इयं चाहुतिर्निरूढपशावेव भवति तत्प्रकरणऽएव पठितत्वात् (११.७.२.६) तद्विकारेषु चातुर्मास्यसौत्रामणीगतेषु हविर्यज्ञविधपशुषु च । अत्र केचिदाहुः अध्वर्यवादिभिः षड्भिर्ऋत्विग्भिरयं पशुरेव षड्होता तं पशुं मनसानुद्रुत्य संचित्याहुतिं जुहुयादिति · येषां च मन्त्रः षड्होता तेषामपि ऋत्विग्भिः पशुः षड्होता तद्योगान्मन्त्रोऽपि षड्होतेति ॥ ॥

प्रथमा कण्डिका ॥१॥

वेदिं करोति वरुणप्रघासवत् ॥१॥ अत्र निरूढपशुबन्धे वरुण°वदित्याहवनीयस्य पुरस्ताद्रथमात्रो वा चतुररत्निर्वा पश्चात्सप्त प्राची षड्वा त्रयः पुरस्ता-

१) °कामꣳ M pr. m. १. २) Thus Ss. °देशस्या° ABC. ३) °हो M. १. ABC.